

ข้อสอบข้อเขียนพระอภิธรรม ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๗
 อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ชั้น จุฬอาภิธรรมมิกะตรี

สอบวันเสาร์ที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗

วิชา : จิต เจตสิก รูป นิพพาน

๑๐ ข้อ รวม ๑๐๐ คะแนน

เวลา ๔ ชม.

๑. ก. จงแสดงคำปณามและปฏิกุญญาของพระอนุรุทธาจารย์ทั้งบาลีและคำแปล
 ข. จงแสดงความหมายของคำดังต่อไปนี้ สมมาสมพุทธิ, สสทุธมมคณุตตม, ภาสิสฺส
๒. จงแสดงความหมายของชื่อดังต่อไปนี้
 ก. อโสมณจิต ข. รูปาวจรจิต ค. มหัคคตจิต ข. โลเกียจิต ง. โลกุตตรจิต จ. ฌานจิต
๓. ก. สมပ္ပุตตัม มีกี่อย่าง คืออะไรบ้าง จงแปลด้วย
 ข. ปรมัตถสังขจะ มีกี่อย่าง คืออะไรบ้าง แสดงมาพร้อมความหมาย
 ค. อุกุศลจิต หมายความว่าอย่างไร และมีกี่ประเภท คืออะไรบ้าง ?
๔. ในจิต ๑๒๑ ดวงนั้น เมื่อจำแนกเป็นนัย ๆ แล้วมีกี่นัย คืออะไรบ้าง ? แสดงมาพร้อมความหมาย ?
๕. เจตสิก ๕๒ ว่าโดยราสีมีเท่าไร คืออะไรบ้าง และในราสีหนึ่งๆ มีจำนวนเท่าไร คืออะไรบ้าง
๖. ก. วิจารเจตสิก ประกอบได้ในจิตเท่าไร ? คืออะไรบ้าง ?
 ข. วิริยเจตสิก ประกอบได้ในจิตเท่าไร ? คืออะไรบ้าง ?
 ค. อหิริกเจตสิก ประกอบได้ในจิตเท่าไร ? คืออะไรบ้าง ?
 ง. โอทสเจตสิก ประกอบได้ในจิตเท่าไร ? คืออะไรบ้าง ?
 จ. สัมมาวาจาเจตสิก ประกอบได้ในจิตเท่าไร ? คืออะไรบ้าง ?
๗. ก. โลภมูลจิตดวงที่ ๔ มีเจตสิกประกอบได้เท่าไร คืออะไรบ้าง ?
 ข. หสึปปาพจิต มีเจตสิกประกอบได้เท่าไร คืออะไรบ้าง ?
 ค. มหากุศลจิตดวงที่ ๕ มีเจตสิกประกอบได้เท่าไร คืออะไรบ้าง ?
 ง. ตติยฌานจิต ๓ มีเจตสิกประกอบได้เท่าไร คืออะไรบ้าง ?
 จ. ตติยฌานจิต ๘ มีเจตสิกประกอบได้เท่าไร คืออะไรบ้าง ?
๘. ก. ให้แสดงการสภาวะที่แสดงการสภาวะรูป ๕ นัย พร้อมทั้งคำแปล ?
 ข. รูปมีจำนวนเท่าใด คืออะไรบ้าง ให้แสดงชื่อของรูปเหล่านั้นมาตามลำดับโดยเฉพาะๆ
๙. ก. อัชฌัตติกรูป วัตถุรูป ทวารรูป อินทริยรูป โอสาริกรูป ที่เกิดในศีระของท่าน มีจำนวนเท่าไร
 คืออะไรบ้าง ให้แสดงมาโดยเฉพาะ ๆ ?
 ข. กำเนิดของสัตว์มีเท่าไรคืออะไรบ้าง
๑๐. ก. ให้แปลคุณของพระนิพพาน ดังต่อไปนี้ ปทํ อจจุตํ อจจนตํ อสงขตํ อนุตตรํ
 ข. พระนิพพานเมื่อว่าโดยสภาวะลักษณะแล้ว มีเท่าไร คือ อะไรบ้าง จงแสดงมาดู

ฝ่ายวางแผนและวิชาการ อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อสอบสัมภาษณ์พระอภิธรรม ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๗
 อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ชั้น จุฬอาภิธรรมมิกะตรี

สอบวันอาทิตย์ที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗

๑. ก. สัทธรรมมีกี่อย่าง คืออะไรบ้าง ?

ข. จิตเมื่อว่าโดยสรุปแล้วมีเท่าไร คืออะไรบ้าง ?

ตอบ ก. สัทธรรมมี ๓ อย่าง คือ

๑. ปริยัติสัทธรรม ได้แก่ พระบาลี และอรรถกถา

๒. ปฏิบัติสัทธรรม ได้แก่ การรักษาศีล การถืออุตงค์ การเจริญสมณกรรมฐาน และวิปัสสนา กรรมฐาน

๓. ปฏิเวธสัทธรรม ได้แก่ มรรค ผล นิพพาน ฌาน อภิญญา

ข. จิตเมื่อว่าโดยสรุปแล้ว มี ๓ อย่างคือ

๑. มีการรับอารมณ์อยู่เสมอ

๒. เป็นเหตุให้เจตสิกทั้งหลายรู้อารมณ์ได้คล้าย ๆ กับผู้นำ

๓. ทำให้สิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตวิจิตรพิสดาร

๒. จงจำแนกจิต ๑๒๑ โดยชาติเภทนัย และภูมิเภทนัยมาให้ถูกต้อง ?

ตอบ ชาติเภทนัย มี ๔ ชาติ คือ

๑. อกุศลชาติ มี ๑๒ ดวงคือ โลกมุขจิต ๘ โทสมุขจิต ๒ โมหมุขจิต ๒

๒. กุศลชาติ มี ๓๗ ดวงคือ มหากุศลจิต ๘ รูปาวจรกุศลจิต ๕

อรุปาวจรกุศลจิต ๔ มรรคจิต ๒๐

๓. วิปากชาติ มี ๕๒ ดวงคือ อกุศลวิปากจิต ๗ อเหตุกกุศลวิปากจิต ๘ มหาวิปากจิต ๘

รูปาวจรวิปากจิต ๕ อรูปาวจรวิปากจิต ๔ ผลจิต ๒๐

๔. กิริยาชาติ มีจิต ๒๐ ดวงคือ อเหตุกกิริยาจิต ๓ มหากิริยาจิต ๘ รูปาวจรกิริยาจิต ๕

อรุปาวจรกิริยาจิต ๔

ภูมิเภทนัย มี ๔ ภูมิ คือ

๑. กามภูมิ มี ๕๔ ดวงคือ อกุศลจิต ๑๒ อเหตุกจิต ๑๘ กามาวจรโสภณจิต ๒๔

๒. รูปภูมิ มี ๑๕ ดวงคือ รูปาวจรกุศลจิต ๕ รูปาวจรวิปากจิต ๕ รูปาวจรกิริยาจิต ๕

๓. อรูปภูมิ มี ๑๒ ดวงคือ อรูปาวจรกุศลจิต ๔ อรูปาวจรวิปากจิต ๔ อรูปาวจรกิริยาจิต ๔

๔. โลกุตตรภูมิจิต มี ๔๐ ดวงคือ มรรคจิต ๒๐ ผลจิต ๒๐

๓. ก. เจตสิกที่ประกอบในโลเกียจิตได้ทั้งหมด มีจำนวนเท่าไร คืออะไรบ้าง ?

ข. อกุศลจิตที่ประกอบในโลภมุขจิตโดยเฉพาะนั้น มีกี่ดวง คืออะไรบ้าง

ค. โลกมุขจิต ๘ มีเจตสิกประกอบได้เท่าไร คืออะไรบ้าง ?

ตอบ ก. มี ๗ ดวงคือ สัพพจิตตสาธารณเจตสิก ๗

ข. มี ๓ ดวงคือ โลภะ ทิฏฐิ มานะ

ค. มี ๒๒ ดวงคือ อัญญสมานเจตสิก ๑๓ โมจตุกเจตสิก ๔ โลติกเจตสิก ๓ ถิทุกเจตสิก ๒

๔. อุตุขรูป ๔ อย่างที่เกิดอยู่ในร่างกายของท่านนั้น คืออะไรบ้าง ? ให้แสดงความหมายของ อุตุขรูปนั้นๆ ด้วย

ตอบ อุตุขรูป ๔ อย่างที่เกิดอยู่ในร่างกายของข้าพเจ้านั้น คือ

๑. กัมมปัจจัยอุตุขรูป รูปที่เกิดจากอตุที่มีกรรมเป็นสมุฏฐาน

๒. จิตตปัจจัยอุตุขรูป รูปที่เกิดจากอตุที่มีจิตเป็นสมุฏฐาน

๓. อุดุปัจจัยอุตุขรูป รูปที่เกิดจากอตุที่มีอตุเป็นสมุฏฐาน

๔. อาหารปัจจัยอุตุขรูป รูปที่เกิดจากอตุที่มีอาหารเป็นสมุฏฐาน

๕. นิพพานเมื่อว่าโดยอาการแล้ว มีกี่อย่าง คืออะไรบ้าง ให้แสดงความหมายของนิพพานนั้นโดยสังเขป ?

ตอบ นิพพานมี ๓ อย่างคือ

๑.สุญญตนิพพาน หมายความว่า ความเป็นอยู่ของพระนิพพานนั้น สูญสิ้นจากกิเลสและขันธ ๕ ไม่มีอะไรเหลืออยู่แล้ว

๒.อนิมิตตนิพพาน หมายความว่า ความเป็นอยู่ของพระนิพพานนั้นไม่มีนิมิตเครื่องหมาย รูปร่าง สันฐาน สีสันวรรณะ แต่อย่างใดเลย

๓.อัปปนิหิตนิพพาน หมายความว่า ความเป็นอยู่ของพระนิพพานนั้นไม่มีอารมณ์ที่น่าปรารถนาด้วยโลภะ และไม่มีตัณหาเป็นตัวต้องการอยู่ในนิพพานนั้น

ฝ่ายวางแผนและวิชาการ อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เฉลยข้อสอบข้อเขียนพระอภิธรรม ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๗

อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ชั้น จุฬอภิธรรมิกะตรี

สอบวันเสาร์ที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗

วิชา : จิต เจตสิก รูป นิพพาน

๑๐ ข้อ

รวม ๑๐๐ คะแนน

เวลา ๔ ชม.

๑. ก. จงแสดงคำปณามและปฏิกุญญาของพระอนุรุธาจารย์ทั้งบาลีและคำแปล
ข. จงแสดงความหมายของคำดังต่อไปนี้ สมมาสมพุทฺธํ, สสทฺธมฺมคณฺตุตฺตมํ, ภาสีสุสํ

ตอบ ก. คำปณามและปฏิกุญญาทั้งบาลีและคำแปล

สมมาสมพุทฺธมฺตุลํ

สสทฺธมฺมคณฺตุตฺตมํ

อภิวาทิย ภาสีสุสํ

อภิธมฺมตถสฺสคํ ฯ

ข้าพระพุทธเจ้า (พระอนุรุธาจารย์) ขอนอบน้อมถวายอภิวันทนากการ แต่พระพุทธองค์ผู้ตรัสรู้ญยธรรมทั้งหลายเอง ไม่มีผู้เปรียบปาน พร้อมด้วยพระสัทธรรม และคณะพระอริยสงฆ์เจ้าทั้งหลาย ซึ่งเป็นผู้อุดมแล้ว จักแต่งคัมภีร์ที่มีนามว่า อภิธัมมัตถสังคหต่อไป

ข. สมมาสมพุทธิ หมายความว่า ผู้ตรัสรู้ญยธรรมทั้งปวงตามลำพังพระองค์เองอย่างถูกถ้วน สสทุมมคณุตตม หมายความว่า พร้อมด้วยพระสัทธรรมและคณะพระอริยสงฆ์เจ้า ทั้งหลายซึ่งเป็นผู้อุดมภาสิสส หมายความว่า เป็นคำรับรองว่าจะแต่ง

๒. จงแสดงความหมายของชื่อดังต่อไปนี้

ก. อโสกณจิต ข. รูปาวจรจิต ค. มหัคคตจิต ฉ. โลเกียจิต ง. โลกุตตรจิต จ. ฌานจิต

ตอบ ก. อโสกณจิต หมายความว่าจิตที่นอกจากโสกณจิตที่เป็นจิตสวยาม หรือเป็นจิตที่ไม่ได้เกิดพร้อมกันกับโสกณเจตสิก

ข. รูปาวจรจิต หมายความว่า จิตทั้ง๑๕ ดวงนี้ ท่องเที่ยวอยู่ในภูมิอันเป็นที่เกิดแห่งวัตถุรูป และกิเลสรูปเป็นส่วนมาก

ค. มหัคคตจิต หมายความว่าจิตที่เข้าถึงความเป็นใหญ่ และประเสริฐ

ฉ. โลเกียจิต หมายความว่า จิตเหล่านี้ย่อมเกิดอยู่ในโลกทั้ง ๓ คือ กามโลก รูปโลก อรูปโลก

ง. โลกุตตรจิต หมายความว่า จิตเหล่านี้พ้นจากโลกทั้ง ๓ คือ กามโลก รูปโลก อรูปโลก

จ. ฌานจิต หมายความว่าจิตที่ประกอบด้วยองค์ฌาน มีวิตกเป็นต้น

๓. ก. สมပ္ยุตต์ มีกี่อย่าง คืออะไรบ้าง จงแปลด้วย

ข. ปรมัตถสัจจะ มีกี่อย่าง คืออะไรบ้าง แสดงมาพร้อมความหมาย

ค. อกุศลจิต หมายความว่าอย่างไร และมีกี่ประเภท คืออะไรบ้าง ?

ตอบ ก. สมပ္ยุตต์ มี ๕ อย่าง คือ

๑. ทิฏฐิจิตตสมပ္ยุตต์ จิตที่ประกอบด้วยทิฏฐิ คือ ความเห็นผิด

๒. ปณฺธิสมပ္ยุตต์ จิตที่ประกอบด้วยโทสะ คือ ความโกรธ

๓. วิจิกิจฉาสมပ္ยุตต์ จิตที่ประกอบด้วยวิจิกิจฉา คือ ความสงสัย

๔. อุทธัจจสมပ္ยุตต์ จิตที่ประกอบด้วยอุทธัจจจะ คือ ความฟุ้งซ่าน

๕. ฌาณสมပ္ยุตต์ จิตที่ประกอบด้วยปัญญา คือ ความรู้

ข. ปรมัตถสัจจะ มี ๒ อย่าง คือ

๑. สภาวะสัจจะ ธรรมที่เป็นจริงตามสภาวะลักษณะ ได้แก่ กุศลธรรม อกุศลธรรม เป็นต้น ที่แสดงไว้ในอภิธรรมปิฎก

๒. อริยสัจจะ ธรรมที่เป็นจริงโดยเฉพาะอริยบุคคลทั้งหลาย ได้แก่ อริยสัจ ๔ มีทุกขสัจจะ เป็นต้น

ค. อกุศลจิต หมายความว่า จิตที่มีโทษและให้ผลตรงกันข้ามกับกุศลจิต และเป็นจิตที่ประกอบกับอกุศลเจตสิกมี ๓ ประเภท คือ ๑. โลภมูลจิต, ๒. โทสมูลจิต, ๓. โมหมูลจิต

๔. ในจิต ๑๒๑ ดวงนั้น เมื่อจำแนกเป็นนัย ๆ แล้วมีกี่นัย คืออะไรบ้าง ? แสดงมาพร้อมความหมาย ?

ตอบ จำแนกจิต ๑๒๑ เป็นนัย ๆ มีอยู่ ๙ นัย คือ

๑. ชาติเภทนัย การแยกประเภทของจิตโดยชาติ มี ๔ ชาติ คือ อกุศลชาติ, กุศลชาติ, วิปากชาติ, กิริยาชาติ

๒. ภูมิเภทนัย การแยกประเภทของจิตโดยภูมิทั้ง ๔ คือ กามภูมิ, รูปภูมิ, อรูปภูมิ, โลกุตตรภูมิ

๓. โสภณเภทนัย การแยกประเภทของจิตโดยโสภณะ และโสภณะ

๔. โลกเภทนัย การแยกประเภทของจิตโดยโลกียะ และโลกุตระ

๕. เหตุเภทนัย การแยกประเภทของจิตโดยเหตุกะ และสเหตุกะ

๖. ฌานเภทนัย การแยกประเภทของจิตโดยฌาน และฌาน

๗. เวทนาเภทนัย การแยกประเภทของจิตโดยเวทนา ๕ คือ สุขเวทนา, ทุกขเวทนา, โสมนัสเวทนา, โทมนัสเวทนา, อุเบกขาเวทนา

๘. สัมปโยคเภทนัย การแยกประเภทของจิตโดยสัมปยุตต์ และวิปยุตต์

๙. สังขารเภทนัย การแยกประเภทของจิตโดยสังขาริก และสสังขาริก

๕. เจตสิก ๕๒ ว่าโดยราสีมีเท่าไร คืออะไรบ้าง และในราสีหนึ่งๆ มีจำนวนเท่าไร คืออะไรบ้าง

ตอบ เจตสิก ๕๒ ว่าโดยราสีมี ๓ คือ ๑.อัญญสมานราสีเจตสิก ๒.อกุศลราสีเจตสิก ๓.โสภณราสีเจตสิก

อัญญสมานราสีเจตสิกมี ๑๓ คือ สัพพจิตตสาธารณเจตสิก ๗ ปกิณณกเจตสิก ๖

อกุศลราสีเจตสิกมี ๑๔ คือ โมจตุกเจตสิก ๔

โลติกเจตสิก ๓

โทจตุกเจตสิก ๔

ถิทุกเจตสิก ๒

วิจิกิจฉาเจตสิก ๑

โสภณราสีเจตสิกมี ๒๕ คือ โสภณสาธารณเจตสิก ๑๙

วิรตีเจตสิก ๓

อัปมัญญาเจตสิก ๒

ปัญญินทรีย์เจตสิก ๑

๖. ก. วิจารณ์เจตสิก ประกอบได้ในจิตเท่าไร ? คืออะไรบ้าง ?

ข. วิริยเจตสิก ประกอบได้ในจิตเท่าไร ? คืออะไรบ้าง ?

ค. อหิริกเจตสิก ประกอบได้ในจิตเท่าไร ? คืออะไรบ้าง ?

ง. อโทสเจตสิก ประกอบได้ในจิตเท่าไร ? คืออะไรบ้าง ?

จ. สัมมามวาจาเจตสิก ประกอบได้ในจิตเท่าไร ? คืออะไรบ้าง ?

ตอบ ก. วิจารณ์เจตสิก ประกอบได้ในจิต ๖๖ ดวงคือ กามจิต ๔๔ (เว้นทวิปัญจวิญญาณจิต ๑๐ ทุตติยमानจิต ๑๑) ปฐมमानจิต ๑๑

ข. วิริยเจตสิก ประกอบได้ในจิต ๑๐๕ ดวงคือ กามจิต ๓๘ (เว้นอเหตุกวิปากจิต ๑๕ ปัญจทวาราวชชนจิต ๑) มหัคคตจิต ๒๗ โลกุตตรจิต ๔๐

ค. อหิริกเจตสิก ประกอบได้ในอกุศลจิต ๑๒ ทั้งหมด

ง. อโทสเจตสิก ประกอบได้ในโสภณจิตทั้งหมด ๕๙ หรือ ๙๑ ดวง

จ. สัมมามวาจาเจตสิก ประกอบได้ในจิต ๑๖ หรือ ๔๘ ดวงคือ มหากุศลจิต ๘ โลกุตตรจิต ๘ หรือ ๔๐

๗. ก. โลกมุขจิตดวงที่ ๔ มีเจตสิกประกอบได้เท่าไร คืออะไรบ้าง ?

ข. หสิตุปปาทจิต มีเจตสิกประกอบได้เท่าไร คืออะไรบ้าง ?

ค. มหากุศลจิตดวงที่ ๕ มีเจตสิกประกอบได้เท่าไร คืออะไรบ้าง ?

ง. ตติยमानจิต ๓ มีเจตสิกประกอบได้เท่าไร คืออะไรบ้าง ?

จ. ตติยमानจิต ๘ มีเจตสิกประกอบได้เท่าไร คืออะไรบ้าง ?

ตอบ ก. โลกมุขจิตดวงที่ ๔ มีเจตสิกประกอบได้ ๒๑ ดวงคือ อัญญสมานเจตสิก ๑๓ โมจตุก ๔ โลภะ มานะ ถิทุก ๒

ข. หสิตุปปาทจิต มีเจตสิกประกอบได้ ๑๒ ดวงคือ อัญญสมานเจตสิก ๑๒ (เว้นฉันทะ)

ค. มหากุศลจิตดวงที่ ๕ มีเจตสิกประกอบได้ ๓๗ ดวงคือ อัญญสมานเจตสิก ๑๒ (เว้นปีติ) โสภณเจตสิก ๒๕

ง. ตติยमानจิต ๓ มีเจตสิกประกอบได้ ๓๓ ดวงคือ อัญญสมานเจตสิก ๑๑ (เว้นวิตัก วิจาร์) โสภณเจตสิก ๒๒ (เว้นวิรตี ๓)

จ. ตติยฉนจิต ๘ มีเจตสิกประกอบได้ ๓๔ ดวงคือ อัญญสมานเจตสิก ๑๑ (เวณวิตก วิจาร) โสภณเจตสิก ๒๓ (เวณอัปปมัญญา ๒)

๘. ก. ให้แสดงคาถาที่แสดงการสงเคราะห์รูป ๕ นัย พร้อมทั้งคำแปล ?

ข. รูปมีจำนวนเท่าใด คืออะไรบ้าง ให้แสดงชื่อของรูปเหล่านั้นมาตามลำดับโดยเฉพาะๆ

ตอบ ก. แสดงคาถาแสดงการสงเคราะห์รูป ๕ นัย พร้อมทั้งคำแปลดังนี้

สมุทเทสา วิกาศา จ สมุฏฐานา กลาปโต

ปวัตติกกมโต เจติ ปญจธา ตตถ สงคโห

การแสดงสงเคราะห์รูปในปริจเฉทนี้ พระอนุรุทธาจารย์แสดงเป็น ๕ นัย คือ

๑. รูปสมุทเทสนัย การแสดงรูปโดยสังเขป

๒. รูปวิภาคนัย การจำแนกรูปโดยพิสดาร

๓. รูปสมุฏฐานนัย การแสดงสมุฏฐานของรูป

๔. รูปกลาปนัย การแสดงรูปที่เกิดขึ้น เป็นหมวด ๆ

๕. รูปปวัตติกกมณัย การแสดงความเกิดขึ้นพร้อมด้วยความดับของรูปตามลำดับ

ข. รูปมีจำนวน ๒๘ คือ ปฐวี อาโป เตโช วาโย จักขุปสาท โสตปสาท ฆานปสาท

ชีวหาปสาท กายปสาท รูปารมณฺ์ สัททารมณฺ์ คันธารมณฺ์ รสารมณฺ์

โณฏฐัพพารมณฺ์ อิตถิภาวะ ปุริสภาวะ หทยะ ชีวีตตะ อาหาระ ปริจเฉทะ

กายวิญญูติ วจิวินญูติ ลหุตตา มุทุตา กัมมัญญุตตา อุปจยะ สันตติ ชรตา อนิจจตา

๙. ก. อัชฌัตติกรุป วัตถุรูป ทวารรูป อินทริยรูป โอฬาริกรุป ที่เกิดในสัระของท่าน

มีจำนวนเท่าไร คืออะไรบ้าง ให้แสดงมาโดยเฉพาะ ๆ ?

ข. กำเนิดของสัตว์มีเท่าไรคืออะไรบ้าง

ตอบ ก. อัชฌัตติกรุป ที่เกิดในสัระของข้าพเจ้า มี ๕ คือ ปสาทรูป ๕

วัตถุรูป ที่เกิดในสัระของข้าพเจ้า มี ๕ คือ ปสาทรูป ๕

ทวารรูป ที่เกิดในสัระของข้าพเจ้า มี ๗ คือ ปสาทรูป ๕ วิญญูติรูป ๒

อินทริยรูป ที่เกิดในสัระของข้าพเจ้า มี ๗ คือ ปสาทรูป ๕ อิตถิการูป หรือปุริสการูป ๑ ชีวีตรูป ๑

โอฬาริกรุป ที่เกิดในสัระของข้าพเจ้า มี ๑๒ คือ ปสาทรูป ๕ วิสยรูป ๗

ข. กำเนิดของสัตว์มี ๔ คือ

๑. สังเสทชะกำเนิด หมายถึง เกิดในที่ที่มียางเหนียว

๒. โอปปาติกะกำเนิด หมายถึง เกิดผุดขึ้นโตทันที คล้ายกับว่าตกลงมาจากที่สูง

๓. อัณทชะกำเนิด หมายถึง เกิดในฟอง

๔. ชลาพุชะกำเนิด หมายถึง เกิดในมดลูก

๑๐. ก. ให้แปลคุณของพระนิพพาน ดังต่อไปนี้

ปทํ อจจุตํ อจจนตํ อสงขตํ อนุตตริ

ข. พระนิพพานเมื่อว่าโดยสภาวะลักษณะแล้ว มีเท่าไร คืออะไรบ้าง จงแสดงมาดู

ตอบ ก. แปลคุณของพระนิพพานดังต่อไปนี้

ปทํ แปลว่า ส่วนหนึ่ง

อจจุตํ แปลว่า ธรรมที่ไม่ตาย

อจจนตํ แปลว่า ธรรมที่ก้าวล่วงขั้น ๕ ที่เป็นอดีต และอนาคต

อสงขตํ แปลว่า ธรรมที่ไม่ได้ถูกปรุงแต่งด้วยปัจจัย ๔ อย่างใดอย่างหนึ่ง

อนุตตริ แปลว่า เป็นธรรมที่ประเสริฐ

ข. พระนิพนธ์ เมื่อว่าโดยสภาวะลักษณะแล้ว มีอย่างเดียว คือ สันติลักษณะ หมายถึง สงบจากกิเลสและ
ขั้น ๕ ทั้งหลาย

ฝ่ายวางแผนและวิชาการ อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย